

အရဟံဂုဏ်တော် အနက်ဖွင့်ပုံ (ဋီကာနည်း)

၁။ အာရကာ- ဝေးတော်မူခြင်း၊ အလွန်ဝေးတော်မူခြင်း ဟူသောအနက်ကြောင့် အရဟံ မည်တော်မူ၏။

မပွားအပ်သေးသော ကိုယ်အမူအရာရှိသူ၊ မပွားအပ်သေးသော သီလရှိသူ၊ မပွားအပ်သေးသော စိတ်ရှိသူ၊ မပွားအပ်သေးသော ပညာရှိသူတို့သည် ၎င်းတို့ကို မပွားများသေးသောကြောင့်ပင် မပယ်အပ်သေးသော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ရှိကုန်၏။ အရိယာတရား၌ မကျွမ်းကျင်ကုန်၊ မသိမြင်ကြကုန်သေး။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ လွန်စွာ ဝေးကွာတော်မူသောကြောင့် အရဟံ-မည်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါစကားကို မိန့်တော်မူ၏-

ရဟန်းတို့- အဘိဇ္ဈာများသူ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ ပြင်းစွာ တပ်မက်သူ၊ ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်ရှိသူ၊ ပြစ်မှားသော စိတ်ရှိသူ၊ သတိသမ္ပဇည် မရှိသူ၊ စိတ်မတည်ကြည်သူ၊ ဣန္ဒြေစောင့်ထိန်းသူ မဖြစ်ခဲ့ပါလျှင် ထိုရဟန်းသည် ငါဘုရား၏ သင်္ကန်းစွန်းကို ဆွဲ၍ ခြေရာချင်းထပ် လိုက်နေပါသော်လည်း ငါဘုရားမှ ဝေးနေသည်သာ။ ငါဘုရားသည်လည်း ထိုရဟန်းမှ ဝေးနေသည်သာ။ ထိုသို့ ဝေးနေခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း? ရဟန်းတို့- ထိုရဟန်းသည် တရားကိုမမြင်၊ တရားကို မမြင်သည်ရှိသော် ငါဘုရားကိုလည်း မမြင်သောကြောင့် ပင်တည်း။ (သင်္ဘောဋီကဏ္ဍသုတ်၊ ဣတိဂုတ်၊ ၉၂)

မှန်၏။ အထက်ပါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နံနက်မှ ညနေအထိ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီး၌သာလျှင် နေကုန်သော်လည်း ထိုသို့ နေကာမျှဖြင့် ဘုရားနှင့်နီးသည်ဟု မဆိုထိုက်ကုန်။ ထို့အတူပင် ဘုရားရှင်သည်လည်း ထိုရဟန်းတို့နှင့် အတူနေသည်ဟူ၍ မဆိုထိုက်ကုန်။ ဤကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားသည် သူတော်ကောင်း မဟုတ်သူတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသောကြောင့် အရဟံ မည်တော်မူ၏။

၂။ အာရကာ- နီးတော်မူခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏။

အဘယ်နှင့် နီးသနည်းဟု မေးငြားအံ့။ ကိုယ်အမူအရာကို ပွားပြီးသူ၊ သီလကို ပွားပြီးသူ၊ စိတ်ကို ပွားပြီးသူ၊ ပညာကို ပွားပြီးသူသည် ၎င်းတို့ကို ပွားပြီးသောကြောင့်သာလျှင် ပယ်အပ်ပြီးသော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ရှိကုန်၏။ အရိယာတရား၌ ကျွမ်းကျင်ကုန်၏။ ကောင်းစွာ ကျင့်ပြီးကုန်၏။ သိမြင်ပြီးကုန်၏။ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် နီးသောကြောင့် အရဟံ မည်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါစကားကို မိန့်တော်မူ၏-

ရဟန်းတို့- ရဟန်းသည်လည်း အဘိဇ္ဈာမများသူ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ အားမကြီးသူ၊ ဖောက်ပြန်သော စိတ်မရှိသူ၊ ပြစ်မှားလိုသော စိတ်မရှိသူ၊ သတိသမ္ပဇည်ဉာဏ်ရှိသူ၊ မတုန်လှုပ်သော စိတ်ရှိသူ၊ ဣန္ဒြေစောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်ခဲ့ပါမူ ထိုရဟန်းသည် ယူဇနာတစ်ရာ ဝေးသောအရပ်၌ပင် နေသော်လည်း ငါဘုရားနဲ့ နီးသည်သာတည်း။ အဘယ့်ကြောင့်နည်း ဟူမူ? ရဟန်းတို့- ထိုရဟန်းသည် တရားကို မြင်၏။ တရားကို မြင်သည်ရှိသော် ငါဘုရားကို မြင်သောကြောင့်ပင်တည်း။ (သင်္ဘောဋီကဏ္ဍသုတ်၊ ဣတိဂုတ်၊ ၉၂)

မှန်၏။ ထိုသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ယူဇနာတစ်ထောင် ဝေးသောအရပ်၌ နေကုန်၏။ ထိုသို့ အရပ်ဒေသ ဝေးကွာရုံမျှဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဝေးသောအရပ်၌ နေကုန်သည်ဟု မဆိုအပ်ကုန်။ ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ ဝေးသောအရပ်၌နေသည်ဟူ၍ မဆိုထိုက်ပေ။ ဤသို့ **သူတော်ကောင်း တို့နှင့် နီးတော်မူသောကြောင့် အရဟံ မည်တော်မူ၏။**

၃။ ရာဂစသော ယုတ်ညံ့သည့် အကုသိုလ်တရားတို့ ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ မျက်မှောက် တမလွန် နှစ်တန်သော အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်ကုန်၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်နှင့်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်လျက် ရှိကုန်၏။ ထိုရာဂစသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို မိမိ,သူတပါး အကျိုးစီးပွားကို ပြည့်စေခြင်းငှာ ကောင်းစွာကျင့်ကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့သည် **ဝေးစွာ စွန့်ပယ်အပ်ကုန်၏။** ထို့ကြောင့် ရဟ-မည်၏။ ထိုစွန့်ပယ်အပ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ပင်လျှင် အရိယာမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံ ပယ်အပ်ကုန်ပြီ။ ဥပမာအားဖြင့်-

ပုဏ္ဏား- မြတ်စွာဘုရားသည် လောဘ, ဒေါသ, မောဟတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်ပြီ။ အလုံးစုံ ယုတ်မာကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်ပြီ။ အမြစ်ရင်းကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ကုန်ပြီ။ ထန်းပင်ငုတ်ကဲ့သို့ ပြု အပ်ကုန်ပြီ။ တဖန် မဖြစ်ခြင်းကို ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ နောင်အခါ၌ ထပ်မဖြစ်ခြင်း သဘောရှိကုန်၏။

ထိုသို့ ပယ်ဖြတ်အပ်ပြီးသောကြောင့် ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ပယ်စွန့်ထိုက်သော အကုသိုလ်တရားများ လုံးဝ မရှိတော့ပေ။ ထိုသို့ **ပယ်စွန့်ထိုက်သော အကုသိုလ်တရား မရှိတော့သောကြောင့် အရဟံ မည်တော်မူ၏။**

၄။ ခန္ဓာအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ သိပြီးကုန်သော, ကိလေသာအားလုံးကို ပယ်ပြီးကုန်သော, မဂ်ကို ပွားများ ပြီးကုန်သော, နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုပြီးကုန်သော, အာသဝေါကုန်ခမ်းပြီးသော **ရဟန္တာ**တို့သည် ရှိကုန် ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်သေးကုန်သော ကျင့်ဆဲ **သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်**တို့သည်လည်း အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ယောဂ ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို တောင့်တလျက် နေကြကုန်၏။ ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ စင်ကြယ်ကုန်လျက် ကောင်းသော အလိုအဇ္ဈာသယ ရှိကြကုန်သော သဒ္ဓါ,သီလ,သုတ စသော**ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်**တို့သည်လည်း ရှိကြကုန်၏။ ထိုရဟန္တာစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို မစွန့်ကြကုန်။ ဘုရားကလည်း ထိုရဟန္တာစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို မစွန့်ကုန်။ ထိုသို့ **မစွန့်ကြသောကြောင့် အရဟံ-မည်တော်မူ၏။**

မှန်၏။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား သိမြင်အပ်ပြီးသော တရားကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတည်းဟူသော ကိုယ်တော်နှင့် မကင်းကြကုန်။ (ဝါ) မြတ်စွာဘုရား၏ **ဓမ္မကာယ**ကို မစွန့်ကြကုန်။ ထို့ကြောင့် အရှင်ဝိင်္ဂီယမထေရ်သည်လည်း ဤသို့ ဆိုခဲ့၏-

ဆရာကြီး ဗာဝရိယပုဏ္ဏား- ကျွန်ုပ်သည် မျက်စိဖြင့် ရှုမြင်နေသကဲ့သို့ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို နေ့ညမပြတ် စိတ်ဖြင့် ရှုမြင်နေပါ၏။ မမေ့မလျော့ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးလျက် ညဉ့်ကို ကုန်လွန်စေပါ၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ကျုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် မကွေမကွာ နေခြင်းကို အောက်မေ့မှတ်ထင်ပါ၏။

ကျုပ်၏ သဒ္ဒါသည်၎င်း၊ ဝီတိသည်၎င်း၊ စိတ်သည်၎င်း၊ သတိသည်၎င်း ဂေါတမဘုရား၏ အဆုံးအမမှ မဖွဲ့ခွါပါကုန်။ မြေကြီးအလား ကြီးမားသော ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူရာ (ရှိတော်မူရာ) အရပ်သို့သာလျှင် ကျွန်ုပ်သည် ညွတ်ကိုင်းကာ နေပါ၏။ (သုတ္တန်ပါတ၊ ၄၅၁)

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ထိုရဟန္တာစသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဘုရားမှတစ်ပါးသော ဆရာကို "မိမိဆရာ"ဟု မညွှန်ပြကြ တော့ကုန်။ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား-

ရဟန်းတို့- ဤဆိုလတုံသော အကြောင်းသည် ဖြစ်သင့်သော အကြောင်းမဟုတ်ပေ။ အကြင်အကြောင်း ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားမှတစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆရာဟု ညွှန်ပြ၏။ ထိုအကြောင်းမျိုးသည် မရှိပေ။

ကလျာဏပုထုဇဉ်တို့သည်လည်း များသောအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၌ မတုန်လှုပ်သော သဒ္ဒါတရားဖြင့် ယုံကြည် ကြကုန်၏။ ဤသို့ ကောင်းစွာ ကျင့်ကြံကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည် မစွန့်အပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၎င်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၏ မစွန့်ခြင်းကြောင့်၎င်း ထိုမြတ်စွာဘုရားအား စွန့်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မရှိကုန်။ ထို့ကြောင့် **အရဟံ မည်တော်မူ၏။**

၅။ နောက်တစ်မျိုးကား **သွားခြင်းကို "ရဟ"ဟု ခေါ်၏။** မြတ်စွာဘုရားအား ကံ၏ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော **အရိယာမဂ်ဖြင့်** ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌သာလျှင် အချင်းခပ်သိမ်း အကြောင်း အဆောက်အဦနှင့်တကွ ကမ္မဝဋ်ကို ဖျက်ဆီး ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုထိုဂတိတို့၌ လှည့်လည်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော **သံသရာ၌ သွားခြင်းသည် မရှိတော့ပေ။**

ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား-

ကံကိလေသာဟူသော အာသဝေါတရားကြောင့် နတ်ပြည်လောက၌ ဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း၊ ကောင်းကင်၌ သွားလာကျက်စားသော ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သည်၎င်း၊ ဘီလူးသည်၎င်း ဖြစ်လေရာ၏။ လူ၏အဖြစ်သို့မူလည်း ပြန်လာရာ၏။ ငါ၏သန္တာန်၌ ထိုအာသဝေါတို့သည် ကုန်လေပြီ။ ထိုအာသဝေါတို့ကို ဖျက်ဆီးအပ်ကုန် ပြီ။ အညှာတံ အဖွဲ့ကင်းသည်ကို ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ (ဒေါဏသုတ်၊ အံ၊ ၄၊ နှာ-၃၄၆။)

ဤသို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့် ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဂတိတို့၌ တဖန်ပြန်လည်၍ ဖြစ်ခြင်းသည် မရှိတော့ပေ။ ထိုသို့ **တဖန်ပြန်လည်၍ မဖြစ်တော့သောကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏။**

တနည်းအားဖြင့်- မြတ်စွာဘုရားအား **သံသရာ၌ ခပ်သိမ်းသော သွားခြင်းသည် မရှိတော့ပေ။** ထို့ကြောင့် ပယ်အပ်ပြီးသော ဖြစ်ခြင်း-သေခြင်း(ဇာတိ-မရဏ) ရှိတော်မူသောကြောင့် **အရဟံ မည်တော်မူ၏။**

၆။ နောက်တစ်နည်းကား- **ချီးမွမ်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အရဟံ မည်တော်မူ၏။** ဗျာကရုဏ်းကျမ်းဆရာတို့သည် "အရဟ"သဒ္ဒါကို **ချီးမွမ်းခြင်း** အနက်ဖြင့် ဖွင့်ဆိုကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏

တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် မဆက်ဆံ၊ ဟုတ်မှန်တိုင်းသောဂုဏ်ဖြင့် ရအပ်သော ချီးမွမ်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည် လည်း နတ်နှင့်တကွသော လောက၌ ကောင်းစွာတည်ပါပေ၏။

မှန်၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် အတုမရှိ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်တို့ဖြင့် တူတော်မူပေ။ မတူသော ရှေးဘုရားတို့နှင့်သာ တူတော်မူ၏။ တူသောပုဂ္ဂိုလ် မရှိ။ တူသော ပြိုင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိ။ ဤသို့ ထိုထိုဂုဏ်ကို ဝေဖန်၍ ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော် ပညာရှိလူတို့သည်၎င်း၊ နတ်တို့သည်၎င်း၊ ဗြဟ္မာတို့ သည်၎င်း ပြီးဆုံးစေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြပေ။ ထိုသို့ **ချီးမွမ်းအပ် ချီးမွမ်းထိုက်သောကြောင့် အရဟံ-မည်တော်မူ၏။**